

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 345/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

465/2010. (XI. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. július 12-én előterjesztett **panaszát** a 2010. november 10-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag és dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében - megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2010. július 12-én elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testülethez, amelyben a vele szemben 2010. július 4. napján egy bejelentett rendezvényen foganatosított rendőri intézkedést sérelmezte. A panaszos 2010. július 30-án beadványát aláírásával megerősítette, illetve kiegészítette.

I.

A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint 2010. július 4-én a délutáni órákban a panaszos egy bejelentett, tudomásul vett rendezvényen vett részt az Erzsébet téren. A rendezvény megkezdése előtt, kb. 16 óra 30 perc és 16 óra 50 perc között testpáncélt

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

és sisakot viselő rendőrök – feltehetően a Készenléti Rendőrség tagjai – masíroztak be a tömegbe, majd távoztak onnan.

Néhány perc múlva a rendőrök ismét megjelentek, bementek a színpad mögé, és előzetes figyelmeztetés és felszólítás nélkül a tömegbe rontottak (csak annyit kiáltottak, de azt is csak egymásnak, hogy „Söprés!”), ahol a panaszos is tartózkodott. A rendőrök vegyi eszközt és tomfát alkalmaztak, a panaszos egyik társát ágyékon is rúgták.

A panaszos beadványában fontosnak tartotta megemlíteni, hogy a rendezvény résztvevői nem voltak felfegyverkezve, verbális agressziót sem tanúsítottak. Állítása szerint arra idejük sem lett volna, hiszen a rendőrök azonnal „oszlalni” kezdtek, illetve azt ordítozták, hogy „söprés”.

A rendőri intézkedés során a panaszos társaival együtt nagy adag könnygázt nyelt, ami igen kellemetlen volt, mert az új „habos paprika” nagyon nehezen távolítható el a bőrről és a ruházatról is, és hosszú ideig érezhető a maró hatása. A panaszos nem szenvedett komolyabb sérülést, a lökdösődést leszámítva, és a látása is hamar visszatért. Orvoshoz nem fordult, mert már korábban is „volt szerencséje” vegyi csapást elszenvedni, ezért igyekezett a helyszínen bő vízzel eltávolítani az anyagot, illetve a bőrirritációt testápoló krémmel sikerült csökkentenie. A helyi elsősegélynyújtó csapat segítséget nyújtott a panaszosnak.

A panaszos a fentiek alapján kérte a Testületet panaszának érdemi vizsgálatára.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban, illetőleg megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, valamint a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) Budapest rendőrfőkapitánya 2010. július 1-jén kelt, 01000/24831/2010. ált. számú egyedi utasításával fokozott ellenőrzést rendelt el Budapest teljes területére 2010. július 4-én 0 órától 24 óráig a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1) és (3) bekezdése, illetve Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. §-ának (6) bekezdése és 103. §-ának (11) bekezdése alapján. Az egyedi utasítás szerint a rendőri állomány feladata a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kísérni a rendezvényre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat, megakadályozni az esetleges jogsértések kialakulását. Annak során a feladat végrehajtásába beosztott rendőri állomány szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálásokat hajt végre, az Rtv. 13. §-a alapján – illetve kérésre – közreműködik az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában, jogsértés esetén végrehajtja a szükséges intézkedést.

Az egyedi utasítás indokolása azt tartalmazza, hogy egy magánszemély a főváros V. kerületében található Erzsébet térre, valamint a Felvonulási tér – Andrássy út – Bajcsy-Zsilinszky út – Hajós utca útvonalra 2010. július 4. napjára demonstráció megtartását jelentette be, mely rendezvényen jelentős számú résztvevő megjelenése volt várható. A demonstratív tömegrendezvény biztosítása, illetőleg a gyülekezési joggal élők és a járókelők biztonságának garantálása érdekében a főváros területén indokolt a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése.

Az indokolás utal továbbá az Rtv. 30. §-ának (3) bekezdésére, miszerint a rendőrség „a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”. A Szolgálati Szabályzat 73. §-ának (6) bekezdése alapján a „gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó, illetve más jelentős rendezvény helyszínén csapaterőnek a biztosításban való részvétele esetén azt a területet, ahová a belépők fokozott ellenőrzése kötelező, a rendőri szerv vezetője határozza meg”. A 103. § (11) bekezdése szerint a „fontosabb utasítást az előljáró írásban adja ki, és azt ki kell hirdetni az érintett beosztottak előtt”.

2) A panaszos által megjelölt sisakszámokkal és azonosító számokkal kapcsolatban a BRFK hivatalvezetőjének, Budapest rendőrfőkapitánya rendészeti helyettesének és a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztálya vezetőjének tájékoztató levelei azt tartalmazzák, hogy a panaszolt rendőri intézkedést a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztályának beosztottjai hajtották végre, az ORFK Készenléti Rendőrség beosztottjainak támogatása mellett.

3) Budapest rendőrfőkapitánya rendészeti helyettesének tájékoztató levele szerint Budapest rendőrfőkapitányának Budapest teljes területére szóló fokozott ellenőrzés elrendelésén túlmenően a kérdéses napra az országos rendőrfőkapitány az egész ország területére kiterjedő fokozott ellenőrzést rendelt el a 29000/17966/2010. ált. számú egyedi utasításával.

A Nemzet, Haza, Család Polgári Egyesület által bejelentett rendezvény gyülekezési időszakában a beosztott állomány bűncselekmény – a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 212/A. §-a szerinti egyesülési joggal visszaélés – elkövetését észlelte, ezért az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése alapján a bűncselekményt elkövető személy elfogása érdekében foganatosítottak rendőri intézkedést.

A tájékoztatás szerint a rendezvény helyszínén tartózkodó tömeg „az intézkedés megakadályozása céljából a rendőrökkel szemben agresszíven lépett fel lépett fel – fizikailag akadályozták az intézkedés eredményes végrehajtását”, ezért egy személlyel szemben hivatalos személy elleni erőszak elkövetése miatt további intézkedést

foganatosítottak. A rendőri intézkedés során a támadás elhárítására MK-9 típusú paprikaspray-t használtak az Rtv. 49. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján.

Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese levelében utalt arra, a rendőri biztosítás során „tömegosztatás” művelet alkalmazása nem történt. A rendezvény biztosítása során az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. r. (a továbbiakban: Szabs. r.) 10/C. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás megvalósítása miatt többszöri felszólítás történt a szabálysértés abbahagyására. Ezzel összefüggésben a levél tartalmazza, hogy a www.youtube.com weboldalon több, a rendezvényen résztvevői által készített videofelvétel található, amelyek egyértelműen tartalmazzák a rendőri felszólításokat. (http://www.youtube.com/watch?v=HF_0ftxUSfE, http://www.youtube.com/watch?v=AA-v_j29seE&feature=related)

A tájékoztató levél szerint a beosztott állományt közvetlen parancsnokaik útba indítás előtt ellenőrizték, azt követően pedig az eligazítások során is megtörtént a felszerelés és a ruházat ellenőrzése. A rendezvény biztosítása során a BRFK Ellenőrzési Szolgálat munkatársai szintén ellenőrizték a beosztott állományt, amelynek során hiányosságot nem tapasztaltak.

A rendészeti helyettes tájékoztatása szerint a rendezvény biztosítási időszakából nem érkezett olyan jelentés, miszerint a rendezvény ideje alatt bárki megsérült volna. A beosztott állomány nem tett jelentést arra vonatkozóan, hogy az intézkedés során személysérülés történt, tőlük nem kértek segítséget.

A Testület az alkalmazott vegyi eszköz jellemzőiről is tájékoztatást kapott. Az intézkedés alkalmával a rendőrségnél rendszeresített MK-9 paprikaspray-t használták (súlya: 554 g, töltési tömege 380 g. Összetétel: 10% oleoresyn capsicum, 35% ethyl-alkohol, 5% propylengykol, 50% desztillált víz. Hatóanyag: nitrogén. FCKW mentes. Cégazonosító: 0307121080, OKBI engedélyszáma: 494/2000.)

4) A BRFK hivatalvezetőjének tájékoztató levelei a panaszossal szembeni rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat rögzítik.

A csapaterős szolgálat kezdetén megtartott eligazításon elhangzott, hogy 2010. július 4-én Budapest területén fokozott ellenőrzést rendeltek el, illetőleg a bíróság által felosztatott Magyar Gárda tagjainak, szimpatizánsainak gyülekezésére lehet számítani.

A panaszos által sérelmezett rendőri intézkedést azért foganatosították, mert 2010. július 4-én 16 óra körül a Nemzet, Haza, Család Polgári Egyesület által az Erzsébet téren tartott rendezvény során gyanú merült fel arra, hogy egy férfi bűncselekményt követett el, ami miatt szükségessé vált előállítás.

A hivatalvezető ezzel összefüggésben utalt az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére („A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény,

körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”), 33. §-ának (1) bekezdés a) pontjára („A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek,”), illetve az Rtv. 58. §-ának (1) bekezdés g) pontjára („a rendőrök csapaterőben alkalmazhatók a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására”). A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály két mobilcsoportja intézkedést kezdeményezett az említett, bűncselekményt elkövető férfi elfogása iránt. A rendőri intézkedés a férfi kiemelésére és elfogására irányult, ennek érdekében a Bevetési Főosztály két mobilcsoportja bevonult a rendezvény helyszínére, ahol a férfi tartózkodott. „A színpad mögött egy nagyobb, kb. 20-30 fős, uniformist (zöld, terepszínű ruházatot és bocskait) viselő csoport tagjai tömött, 5-6 soros alakzatot felvéve megakadályozták, hogy a rendőrök a férfi közelébe férhessenek.”

Az intézkedés parancsnoka, a Bevetési Főosztály r. hadnagy beosztottja „felszólította a célszemélyt ’védő’ személyeket, hogy nyissanak utat, ne akadályozzák a rendőri intézkedést, azonban a megismételt felszólítás sem vezetett eredményre, a csoport még inkább összezárt”.

A BRFK hivatalvezetője levelében továbbá hivatkozott egyrészt az Rtv. 19. §-ára [„(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. (2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”], másrészt pedig a Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (2) bekezdésére („A kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantosszon.”).

A kiemelő személyt védő csoport egyik tagja a rendőri intézkedés parancsnokát feladata ellátásában oly módon akadályozta, hogy „annak eszközt tartó kezére ráfogva a földre rántotta őt”. Ezen esemény miatt az intézkedést a továbbiakban a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményét elkövető személlyel szemben kellett lefolytatni, melynek keretében – mivel az intézkedés parancsnokát megtámadták és a rendőröket a csoport tagjai lökdösni kezdték – a rendőrök testi épségének megóvása érdekében az Rtv. 49. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján („A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a

vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására.”) MK-9 típusú paprika spray-t használtak. A rendőrség tájékoztatása alapján a cselekmény jellege miatt az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdésében rögzített előzetes figyelmeztetésre nem volt lehetőség.

A panaszos beadványának azon részére, miszerint a rendőrök „osztatni kezdtek” és a „söprés” vezényszót kiabálták, a BRFK hivatalvezetője úgy reagált, hogy valójában a „tisztítás” vezényszó hangzott el, ami nem azonos a tömeg felosztatásával, hanem a rendőri intézkedést akadályozó körülmények, személyek eltávolítását jelenti. A vezényszó elhangzása előtt azonban az intézkedés parancsnoka több alkalommal felszólította a tömeget a Szabs. r. 10/C. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel.

A tájékoztató levélben a rendőrség a panaszos sérüléseivel kapcsolatosan azt válaszolta, hogy azt a rendőrök nem észlelték, a panaszos nem kért a rendőröktől segítséget a vegyi eszköz alkalmazása miatt. A rendőrség adatai szerint egyébként a rendőri intézkedések során két személy sérült meg, egy rendőr a sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak következményeként, illetőleg egy férfi, aki a megjelölt bűncselekményt elkövette.

5) Az állásfoglalás II. rész 4) pontjában említett, hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményét elkövető személy elfogásának végrehajtásáról szóló jelentés, a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály I. Alosztály csoportvezetőjének jelentése, a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály osztályvezető helyettesének parancsnoki kivizsgálása és a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály vezetőjének a hivatalos személy elleni erőszakról szóló megállapításai az alábbi jelentős információkat tartalmazzák.

2010. július 4-én 16 óra 30 perc körül a rendőrök azt az utasítást kapták, hogy öltözzenek védőfelszerelésbe, haladéktalanul menjenek a Budapest, V. kerület József Attila utca és Hercegprímás utca kereszteződéséhez, és vegyék fel a kapcsolatot a r. hadnagy alosztályvezetővel, mert egy személyt (a rendezvény egyik főszervezőjét) bűncselekmény elkövetése miatt az Erzsébet téri rendezvényről ki kell emelni. A feladat végrehajtására történő előkészület során a r. hadnagy eligazítást kapott, amelyen elmondták, hogy az Erzsébet téren levő színpad melletti füves területen található a kiemelő célszemély, azt követően pedig a hasonló ruházatú személyekkel szemben is intézkedést kell kezdeményezni, őket is ki kell emelni.

A feladat végrehajtására két bevetési egység és a Készenléti Rendőrség két csoportja állt rendelkezésre, a művelet végrehajtásának parancsnoka a r. hadnagy volt. A rendőrök az eligazítást követően kettes oszlopban bevonultak a rendezvény helyszínére (ahol kb. 1000-1200 fő tartózkodott), a rádión kapott információk alapján a nagyszínpad mögötti részhez mentek, és megkezdték a célszemély felkutatását. A műveleti parancsnok a színpad mögötti árnyékos-fás területen egy – terepszínű nadrágot, zöld pólót és bakancsot viselő személyekből álló – csoportosulást fedezett

fel. A célszemély egy kb. 30 főből álló, 5-6 soros gyűrű közepén volt. A csoport tagjai megakadályozták a rendőrök továbbhaladását és a célszemély elfogását. A műveleti parancsnok hozzájuk lépett és közölte, hogy ne akadályozzák a rendőri intézkedést és célszemély lépjen ki a gyűrűből. Közben a rendőrök észrevették, hogy a célszemély a többsoros tömeg mögött várakozik, ezért a műveleti parancsnok többször is felszólította őket, hogy nyissanak utat a rendőröknek. A felszólítás nem vezetett eredményre, sőt kb. 10 fő a célszeméllyel együtt kivált a tömegeből és megindult az ellenkező irányba, a hátramaradottak pedig még jobban összezárták a rendőri egységek előtt. (A Bevetési Főosztály vezetőjének jelentése szerint „ekkor már nemcsak a kb. 30 fő állt a rendőri erőkkel szemben, de a rendezvényen résztvevő személyek közül is nagy számban csoportosultak köréjük.”) A kiemelés eredményes lefolytatása érdekében a műveleti parancsnok kiadta a „tisztítás” vezényszót és a művelet megkezdődött. Ezt követően a tömeg elkezdte visszafelé tolni a rendőröket, a tömeg fellazult, amelyen keresztül – tereptárgyak, aggregátorok, fák miatt – alakzatukat megbontva megkíséreltek a rendőrök a célszemély közelébe jutni. A művelet végrehajtása során (kb. 16 óra 50 perckor) a parancsnok tomfát tartó kezét megragadta egy férfi, és a földre rántotta, ahol tovább dulakodtak. A korábban a gyűrűben álló személyek több rendőrt is lökdöstek, a dokumentáló rendőrök kamerát tartó kezét is lökték, és próbálták a rendőröket egyre hátrébb szorítani. A rendőrök elfogták a parancsnok sérelmére hivatalos személy elleni erőszakot elkövető férfit.

A fentiek miatt „a továbbiakban már nem a célszemély elfogása, hanem a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményének elkövetője előállítására és az intézkedő rendőrök testi épségének megóvása lett a cél”. „A közvetlen támadás elhárítása céljából” – és mivel a műveleti parancsnok a támadás miatt a földön feküdt – a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály I. Alosztály csoportvezetője adott engedélyt az Rtv. 49. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a rendszeresített MK-9 típusú paprika spray használatára.

Később a műveleti parancsnok megkísérelte a célszemélyt a tömegben felfedezni, de nem látta meg, ezért úgy döntött, hogy „figyelemmel az intézkedés körülményeire, az őket körbevevő személyek ellenséges hangulatára”, kivonja a rendőri erőt a tömegeből.

A hivatalos személy elleni erőszakot elkövető személlyel közepén egy gyűrű alakzatot felvéve indultak ki a rendőrök a térről. Mozgásuk során többször is támadtak a rendőrök felé, megpróbálták az alakzatot megnyitni és az elfogott személyt kiszabadítani.

A vegyi eszköz használatát a csoportvezető a felállítási helyre visszaérkezve rádión keresztül azonnal jelentette.

6) A rendőrség által rendelkezésre bocsátott videofelvételeken az alábbiak láthatók.

A rendőrségi (BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztályának, a Készenléti Rendőrség beosztottja által és az ORFK KMGEI Információtechnológiai Osztálya által készített) kézi kamerás felvételek tanúsága szerint a rendőrök helyszínen való megjelenése során különböző fenyegető bekiabálások hangzottak el a résztvevők részéről, és többen megpróbálták megakadályozni, hogy a rendőrök a célszemélyt elfogják. A felvétel minősége miatt nem látható, hogy az állásfoglalás II. rész 5) pontjában említett, a műveleti parancsnok ellen irányuló hivatalos személy elleni erőszakot milyen magatartással valósította meg a férfi, azt azonban lehet látni, hogy közöttük a földön dulakodás történt. Ezt követően a közelben álló személyek fenyegetőleg léptek fel a rendőrökkel szemben, lökdösték és sértő kifejezésekkel illették őket.

Egy további felvételen [<http://www.youtube.com/watch?v=qhj7PJ34No8>] az hallható, hogy a riporter azt mondja, előállítottak egy férfit – az említett hivatalos személy elleni erőszak elkövetőjét –, és „ekkor könnygázt is bevetettek, mert többen megpróbálták megakadályozni az akciót. Végül nem alakult ki nagyobb dulakodás, a könnygáztól viszont többen rosszul lettek.” A képsoron az látható, hogy a fás területen tartózkodó rendőrök a tömeg fellépésére hatására nem irányítottan, többször a levegőbe fújtak a náluk lévő paprika spray-ből. Nem látható, hogy közvetlen közlől fújtak le embereket.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott felvételeken a panaszos beazonosíthatóan nem látható.

7) Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese levelében hivatkozott videofelvételek (http://www.youtube.com/watch?v=HF_0ftxUSfE, http://www.youtube.com/watch?v=AA-v_j29seE&feature=related) az alábbiakat tartalmazzák.

Az első felvétel tanúsága szerint az Erzsébet téren áll a tömeg, és a rendőrök megjelennek azzal a céllal, hogy az álláspontjuk szerint fennálló alakzatot megszüntessék. Megjelenik a rendezvény főszervezője, aki megkérdezi, hogy milyen szabálysértést követnek el az emberek. A parancsnok elmondja, hogy a Szabs. r. 10/C. § (2) bekezdése szerinti szabálysértést követik el – a törvényhely tartalmát ugyanakkor nem tudja a rendőr ismertetni. A főszervező mondja, hogy ne intézkedjenek a rendőrök, mert az ő felelőssége, hogy a rendezvény rendben zajlódjon le. Időközben megérkezik dr. Gaudi-Nagy Tamás országgyűlési képviselő is, aki megkérdezi, hogy milyen intézkedést akarnak foganatosítani a rendőrök. Ő nem látja semmiféle indokát, mert a helyszínen egy bejelentett tüntetés folyik, amelyet nem tiltottak meg, jelenleg békés és békés is marad, amíg a rendőrök be nem avatkoznak. Felfegyverzett embereket nem látott, bűncselekményre nem hívtak fel senkit, ezért úgy gondolja, hogy a rendőrök jogszabályellenesen járnak el, ha oszlatnak. A rendőrök szerint alakzatban állnak az emberek, azt a rendezők útján meg kell szüntetni. Az országgyűlési képviselő azt válaszolja, hogy a Fővárosi Ítéltábla ítélete egyértelműen leírja, hogy öt eseménynek kell egyidejűleg fennállnia ahhoz, hogy gárdistának lehet minősíteni, továbbá hogy nem fogja elveszíteni a tüntetés a békés jelleget. A sorfal azért van, hogy megakadályozza, hogy a rendőrök begázoljanak az ártatlan emberek

közé, hogy a nagymamákat és a gyerekeket letapossák. A képviselő továbbá azt mondja, hogy azt meg tudják ígérni, hogy ha a rendőrök távolabb vonulnak – az út túloldalára –, akkor a sorfalat meg fogják szüntetni. A parancsnok továbbra is kéri, hogy a sorfalat szüntessék meg. A vita nem vezet eredményre, ezért a parancsnok visszavonulásra utasítja a rendőröket.

A rendőrség által hivatkozott második felvételen az Erzsébet téri tömeg látható. Egy férfi a mikrofonba mondja, hogy „utat a rendőröknek, nem kell provokálni őket, ki fognak menni.” A rendőrök ekkor viszik ki a hivatalos személy elleni erőszak elkövetése miatt elfogott személyt. A tömegben levők kiabálnak, sértő kifejezésekkel illetik a rendőröket.

A rendőrség által hivatkozott felvételek egyikén sem látható a panaszos, illetve az általa sérelmezett vegyi eszköz használata.

8) A Hír TV egyik felvételén (<http://www.youtube.com/watch?v=JQiLb4ZCgCg&list=QL&feature=BF>) (00:15-00:30 mp) hallható, hogy „néhány esetben könnygázt is bevetettek a rendőrök”. A képsorokon látható, hogy vegyi eszköz alkalmazására került sor, majd pedig az, hogy a résztvevők közül többeket elvezetnek, mert a szemükhöz kapnak. Az interneten található másik felvételen (<http://www.youtube.com/watch?v=PbEGIERB5MM>) a sérült emberek nyilatkoznak arról, hogy előzetes felszólítás nem hangzott el a könnygáz alkalmazása előtt.

A panaszos ezen felvételek egyikén sem látható beazonosíthatóan.

III.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőrség fellépést és a vegyi eszköz alkalmazásának jogszerűségét, indokoltságát.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, 70/D. §-ában rögzített testi épséghez és egészséghez, illetőleg a 62. §-ának (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való alapvető jogát az alább írtaknak megfelelően.

1) A Testület elsőként vizsgálta, hogy a panaszos által sérelmezett rendőri fellépés jogszerűen és indokoltan történt-e.

a) A rendőrségi dokumentumok szerint Budapest rendőrfőkapitánya fokozott ellenőrzést rendelt el 2010. július 4-én 0 órától 24 óráig a főváros teljes területére. Az egyedi utasítás indokolása kiváltó okként arra az információra utalt, hogy a megjelölt

napra egy magánszemély a főváros V. kerületében található Erzsébet térre, valamint a Felvonulási tér - Andrassy út - Bajcsy-Zsilinszky út - Hajós utca útvonalra demonstráció megtartását jelentette be, mely rendezvényen jelentős számú résztvevő megjelenése volt várható. A tüntetés biztosítása, illetve a gyülekezési joggal élők és a járókelők biztonságának biztosítása érdekében indokoltnak tartották a főváros területén való fokozott ellenőrzés.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-a meghatározza a fokozott ellenőrzés fogalmát: „összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.” Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján „a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.”

A fokozott ellenőrzés elrendelésének jogszabályi feltételei a Testület szerint a rendezvénnyel érintett terület vonatkozásában fennálltak – a panaszolt intézkedés pedig ezen a területen történt.

A Testület megítélése szerint a fokozott ellenőrzés elrendelésére jogszerűen került sor, amellyel összefüggésben alapjogi sérelmet nem állapított meg.

A Testület mindemellett immár sokadszor hívja fel a figyelmet arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése vonatkozásában – csakúgy, mint az Rtv. V. és VI. Fejezetében szabályozott többi rendőri intézkedés, illetve kényszerítő eszköz alkalmazása esetében – alkalmazni kell az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményét [„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. (2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”].

A fokozott ellenőrzésnek a főváros teljes területére történő elrendelése ugyanis olyan esetekben, amikor rendezvény csak Budapestnek egy jól behatárolható területén (jelen

panaszügyben az Erzsébet tér, illetőleg a Felvonulási tér - Andrassy út - Bajcsy-Zsilinszky út - Hajós utca útvonalon) kerül megtartásra, az arányosság követelményét nem veszi kellően figyelembe.

b) A rendőrségi dokumentumok szerint eredetileg azért utasították a rendőri állományt a fellépésre, mert gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a rendezvény helyszínén (az Erzsébet téren) egy férfi bűncselekményt követett el, ami miatt szükségessé vált elfogása és előállítás.

Ezzel összefüggésben a Testület rámutat az alábbiakra. Az Rtv. 1. §-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy a rendőrség feladata – többek között – a közbiztonság és a közrend védelme. Az 1. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme körében az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését. A rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A rendőr intézkedési kötelezettségével összefüggésben továbbá az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

Mivel a rendőrségi adatok alapján bűncselekmény elkövetése merült fel, az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint az elfogás, illetve az előállítás kötelező (nem mellőzhető) esete forgott fenn („a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek”).

A rendőrség az intézkedést két bevetési egységgel, valamint a Készenléti Rendőrség két csoportjával hajtotta végre.

A rendőrség csapaterős tevékenységével kapcsolatban a Testület az Rtv. 58. §-ára utal. A törvényhely (1) bekezdésének g) pontja értelmében a rendőrök csapaterőben

alkalmazhatók a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására.

A Testület megítélése szerint a felsorolt jogszabályi rendelkezések alapján a rendőrség szintén indokoltan és jogszerűen járt el a megjelölt területen, amely alapjogi sérelmet ezáltal nem idézett elő a panaszosnál.

2) A panaszos sérelmezte a rendezvényen történt előzetes figyelmeztetés nélküli vegyi eszköz használatot, és az azzal összefüggésben keletkezett sérüléseit.

Az intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elvei és szabályai között, az Rtv. 19. §-a rögzíti, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A Szolgálati Szabályzat említett 58. §-ának (2) bekezdése értelmező rendelkezést tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása során mit kell „ellenszegülés”-nek tekintetni: azt a célzatos, fizikai erőfelfejtással járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában, vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel, vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantosszon.

A Rtv. 49. §-ának (1) bekezdés a) pontja értelmében a rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat a mások, vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyónbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályai között, az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy az érintettet a kényszerítő eszköz alkalmazására – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (3) bekezdése szintén kimondja, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra való figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A rendelkezésre álló rendőrségi dokumentumok és videofelvételek alapján megállapítható, hogy a panaszos egy előzetesen bejelentett rendezvényen vett részt, ahol a tömegben – többek között – egy olyan személy is tartózkodott, aki

bűncselekményt követett el, ezért a szükségessé vált annak kiemelése és előállítása. A feladat végrehajtása során a rendőri behatárolás alkalmával különböző fenyegető bekiabálások hangzottak el a résztvevők részéről, többen megpróbálták megakadályozni a rendőri intézkedést, azt, hogy a rendőrök a célszemélyt elfogják. A célszemélyt védő csoportból egy férfi a műveleti parancsnokát feladata ellátásában akadályozta: a földre rántotta és közöttük dulakodás kezdődött. Emiatt a továbbiakban a rendőri intézkedést már ezzel a személlyel szemben kellett lefolytatni – a rendőrök megítélése szerint hivatalos személy elleni erőszak büntettének elkövetése miatt. Közben a tömegben a rendőröket lökdösték, illetve – a videofelvételeken is jól hallhatóan – szidalmazták őket.

A Testület megítélése szerint a fenti események kimerítették az Rtv. 19. §-ában írt szerinti „jogszerű intézkedésnek való ellenszegülést”, illetőleg a Szolgálati Szabályzatban 58. §-ának (2) bekezdésében definiált „ellenszegülés” fogalmi elemeit. Célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenység valósult meg a parancsnokkal szembeni erőszakos fellépés, illetve a rendőrök lökdösése által, a cselekmények akadályozták a rendőröket jogszerű intézkedésük folytatásában, a célszeméllyel szembeni intézkedést foganatosításában.

A Testület a bizonyítékok egybevetésével úgy ítélte meg, hogy a fenti körülmények a rendőrök testi épségét „közvetlenül veszélyeztető támadás” fogalmát kimerítették. A Testület megítélése szerint a veszély „közvetlenségének” megállapíthatóságánál nem elegendő az általános fenyegetettség érzése; egy vélelmezett támadás bekövetkezésének távoli veszélye önmagában nem keletkeztet közvetlen veszélyhelyzetet. A közvetlen veszély objektív természetű, azaz független az érintett szubjektív tudatától. A veszély abban az esetben tekinthető közvetlennek, ha az – térben és időben körülhatárolhatóan – meghatározott személyeket (javakat) érint, realizálódása előreláthatóan rövid időn belül bekövetkezne, a késlekedés a veszély későbbi elháríthatóságát megkérdőjelezné (Btk. kommentár). A vizsgált esetben a rendőröket ért inzultus – a lökdösés és azzal egyidejűleg az agresszív bekiabálások és folyamatos szidalmazásuk – elhárításával való késlekedés a veszély későbbi elháríthatóságát kétségessé tette volna. Ezen túlmenően pedig – elfogadva a rendőrségi állítást – a műveleti parancsnok testi épsége ténylegesen sérült is a rendőri intézkedés során.

A fenti indokok alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy az Rtv. 49. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a vegyi eszköz alkalmazására jogszerűen és indokoltan került sor.

A kényszerítő eszközök alkalmazása során is figyelemmel kell lenni a fokozott ellenőrzés kapcsán már hivatkozott arányosság követelményére (Rtv. 15. §). **A Testület megítélése szerint az adott körülmények között, a rendőri intézkedés eredményes végrehajtása érdekében és a rendőrök testi épségét közvetlenül veszélyeztető helyzetben az alkalmazott kényszerítő eszköz – figyelemmel arra, hogy azt nem célzottan, hanem a levegőbe fújva alkalmazták, arányosnak tekinthető.**

A rendőrségi tájékoztatás szerint a panaszos sérüléseit a rendőrök nem észlelték, illetve a panaszos nem kért segítséget tőlük a vegyi eszköz alkalmazása miatt. (A rendőrség adatai szerint egyébként a rendőri intézkedések során két személy sérült meg: a műveleti parancsnok a sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak következtében, illetve az őt megtámadó férfi.)

A Testület a bizonyítékok gondos mérlegelésével arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök a műveletet irányító parancsnokot ért támadás, valamint az őket közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet hatására alkalmazták a vegyi eszközt: nem irányítottan, többször a levegőbe fújtak a náluk lévő paprika spray-ből. A Testület által megtekintett felvételek egyikén sem látható ugyanakkor az, hogy a panaszos az alkalmazott vegyi eszköz hatókörzetében volt, a felvételeken beazonosíthatóan nem látható.

A Testület – a panaszosról készült felvétel hiányában – a panaszossal szemben konkrét intézkedést nem látott megvalósulni, ezért az egyébként jogszerű vegyi eszköz alkalmazásával összefüggésben nem állapította meg az egészséghez való jog, illetőleg a lökdösődéssel kapcsolatban pedig a testi épséghez való jog sérelmét.

A Testület a különböző videofelvételek megtekintése alapján elfogadta azt a rendőrségi érvelést is, hogy a vegyi eszköz alkalmazása során a rendőrökkel szembeni fellépés jellege miatt az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerinti előzetes figyelmeztetésre nem volt lehetőség. **A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző figyelmeztetés elmaradásával nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

3) A Testület a panasz kapcsán vizsgálati körébe vonta a panaszos békés gyülekezéshez való joga korlátozásának kérdését is, amellyel kapcsolatban a Testület álláspontja a következő.

A Gytv. 1. §-a deklarálja, hogy „a gyülekezési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak zavartalan gyakorlását.” Az Alkotmány 62. §-ának (1) bekezdése ezzel összhangban rögzíti, hogy a Magyar Köztársaság elismeri a békés gyülekezés jogát és biztosítja annak szabad gyakorlását.

Jelen ügyben a panaszos egy bejelentett és tudomásul vett közterületi rendezvényen vett részt, amely a Gytv. hatálya alá tartozott, ezért a rendőrségnek a rend fenntartásával kapcsolatos jogai és kötelezettségei annak tekintetében fennállnak.

A Testület megállapítása szerint a rendőrség a konkrét esetben az arányosság követelményének szem előtt tartásával, a gyülekezési jog tiszteletben tartásával járt el: közvetlenül azokkal a személyekkel szemben foganatosítottak intézkedést, illetőleg alkalmaztak kényszerítő eszközt (vegyi eszközt), akik az intézkedésre (kényszerítő

eszköz alkalmazásra) okot adtak, lehetővé téve azáltal, hogy a rendezvény folytatódjon.

A panaszosnak érinthette a gyülekezéshez való jogát a vegyi eszköz használata, de figyelemmel arra a körülményre, hogy a rendőrség úgy választotta meg az alkalmazott kényszerítő eszközt, hogy az a gyülekezés egészét tekintve annak lefolytatását (és azon a panaszos további részvételét) lehetővé tegye, ezért a Testület szerint a korlátozás arányosnak minősül, így a békés gyülekezéshez való jog sérelmét nem állapította meg.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált rendőri intézkedés és kényszerítő eszköz alkalmazás (fokozott ellenőrzés, vegyi eszköz alkalmazása) nem sértették a panaszos testi épséghez és egészséghez, békés gyülekezéshez és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, ezért az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2010. november 10.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag